

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 14Co/25/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8110213143
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 09. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Milan Majerník
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2013:8110213143.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Milana Majerníka a členov senátu JUDr. Ireny Dobňákovej a JUDr. Milana Šebeňa v právnej veci žalobcu: Intrum Justitia Debt Finance AG, so sídlom Alpenstrasse 2, 6300 Zug, Švajčiarsko, IČO: CHE-100.023.266, právne zastúpená JUDr. Jánom Šoltésom, advokátom, Karadžičova 8, 821 08 Bratislava, proti žalovanému: J. H., nar. X.X.XXXX, naposledy bytom R., S. Q. XX, t. č. na neznámom mieste, zastúpenému opatrovníčkou J. K., súdnou tajomníčkou Okresného súdu T. Q., o zaplatenie 1.115,23 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 11C/136/2010 - 149 zo dňa 25.5.2012, zhodou hlasov členov senátu takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok súdu prvého stupňa v jeho napadnutej zamietavej časti vo veci samej, ako aj vo výroku o náhrade trov konania.

Náhradu trov odvolacieho konania účastníkom **n e p r i z n á v a**.

o d ô v o d n e n i e :

Prvostupňový súd napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 250,- eur s úrokmi z omeškania vo výške 9% ročne od 19.4.2012 do zaplatenia, všetko v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku. Ďalším výrokom v prevyšujúcej časti žalobu zamietol, a napokon rozhodol, že účastníci nemajú nárok na náhradu trov konania.

V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že žalobca proti žalovanému uplatňuje nároky, ktoré odvádza od porušenia povinnosti žalovaného vyplývajúcich mu z uzavretej zmluvy o spotrebiteľskom úvere zo dňa 22.10.2007. Podľa tejto zmluvy žalobca žalovanému poskytol úver vo výške 65.000,- Sk (2.157,60 eur) na kúpu motorového vozidla. Úver mal žalovaný zaplatiť v 36 mesačných splátkach po 2.393,- Sk (79,43 eur). Žalovaný splácal úver nepravidelne, celkove zaplatil 1.947,60 eur. Poslednú splátku realizoval 29.5.2009. Listom zo dňa 3.12.2009 žalobca od úverovej zmluvy odstúpil. V tomto konaní uplatňuje proti žalovanému dlžné úverové splátky ku 3.12.2009 vo výške 214,39 eur, nesplatenú časť istiny k uvedenému dňu vo výške 795,- eur, zmluvné pokuty 15,88 eur, poplatky za upomienky 9,96 eur, úroky z omeškania ku dňu odstúpenia od zmluvy vo výške 0,50 eur, a napokon poplatok za odstúpenie od zmluvy vo výške 79,50 eur. Súd vzťah založený účastníkmi vyhodnotil ako vzťah zo spotrebiteľskej zmluvy s poukazom na aplikáciu ust. § 3 ods. 3 zák. č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa. Spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (§ 53 ods. 1 Obč. zák.). Neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné (§ 53 ods. 4 Obč. zák.). Účinky odstúpenia od zmluvy súd prvého stupňa posudzoval podľa ust. § 48 ods. 1, 2 Obč. zák.. Ak si žalobca zvolil formu ukončenia zmluvy odstúpením od zmluvy, zmluva pri odstúpení sa zrušila ex tunc. Pri takomto odstúpení od zmluvy podľa

§ 457 Obč. zák. je povinnosť zmluvných strán si navzájom vrátiť poskytnuté plnenia. Žalovanému tak vznikla povinnosť vrátiť nesplatený úver vo výške 2.157,60 eur. Za neplatné pre neurčitosť súd vyhodnotil účinky odstúpenia od zmluvy upravené v čl. V. bod 2 Obchodných podmienok. Napokon súd zdôraznil aj to, že podľa rozsudku 11C/71/2010 - 62 z 5.11.2010 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove 3Co/3/2011 zo dňa 28.9.2011 bola vyslovená ako neprijateľná zmluvná podmienka uvedená v bode I. 5 o nákladoch spojených s úverom, a tiež zmluvná podmienka upravená v čl. VI. bod 7 o znášaní výdavkov spojených s vymáhaním pohľadávky. Tento právoplatný záver súdu vyslovený v inej veci je potrebné aplikovať podľa ust. § 53a ods. 1 Obč. zák. aj v predmetnej veci. Napriek zákazu, ktorý z tohto ustanovenia vyplynul, žalobca si uplatňuje voči žalovanému náklady na vymáhanie pohľadávok, ktoré si neoprávnene započítal do jeho úhrad. Preto tieto náklady súd pri rozhodovaní predmetnej veci nezohľadnil a pri ustálení výšky dlhu zohľadnil všetky platby žalovaného, ktoré predstavovali 1.947,60 eur. Ak žalovanému bol poskytnutý úver vo výške 2.157,60 eur a na tento zaplatil 1.947,60 eur, žalobcovi má vrátiť ešte 250,- eur. Preto v tejto časti súd žalobnému návrhu vyhovel. Napokon súd prvého stupňa posudzoval aj zmluvnú podmienku uvedenú v čl. I. bod 7 Obchodných podmienok o záväznom poradí úhrad záväzkov pri platbách klienta. Toto vyhodnotil tiež za neprijateľnú zmluvnú podmienku, ktorá je v neprospech spotrebiteľa. Zdôraznil záujem slabšej zmluvnej strany, ktorý vyjadril napokon aj zákonodarca v novele Obč. zák. účinnnej od 1.1.2008 v ust. § 566 ods. 2 Obč. zák.. Dodávateľ finančnej služby oproti neznámemu spotrebiteľovi s odbornou starostlivosťou mal a musel vedieť, že nemá používať neprijateľné podmienky a má poznať aj dôsledky ich používania. Žalobca musí počítať s tým, že nárokom majúcim svoj základ v nekalej podmienke a jej použití súd nemôže poskytnúť právnu ochranu. Pri priznávaní úrokov z omeškania súd zdôraznil, že aplikoval ust. § 517 ods. 1, 2, ust. § 563 Obč. zák.. Uviedol, že v konaní nebolo preukázané, že by výzvu na vrátenie dlhu podľa listu zo dňa 3.12.2009 žalobca žalovanému doručil. Preto súd priznal úroky z omeškania z prisúdenej sumy až od nasledujúceho dňa po doručení žaloby opatrovníčke žalovanému a v prevyšujúcej časti žalobný návrh zamietol.

Výrok o náhrade trov konania súd odôvodnil aplikáciou ust. § 142 ods. 2 O.s.p.. Zdôraznil, že žalobca nemá nárok na náhradu trov konania, pretože mal neúspech v prevažnej časti uplatneného nároku. Žalovanému pritom žiadne trovy konania nevznikli.

Proti tomuto rozsudku včas podal odvolanie žalobca. Nesúhlasí s právnym posúdením veci súdom prvého stupňa. Zdôrazňuje, že zmluva o úvere pri aplikácii ust. § 261 ods. 3 písm. d) Obch. zák. zakladá medzi zmluvnými stranami záväzkový vzťah, ktorý sa bez ohľadu na povahu účastníkov vždy spravuje ustanoveniami Obchodného zákonníka. Ide teda o zmluvný typ úverovej zmluvy ako tzv. absolútny obchod. Preto ani pri odstúpení od zmluvy nie je možné podľa názoru žalobcu aplikovať ustanovenia Obč. zák.. Odstúpenie od zmluvy o spotrebiteľskom úvere, vrátane účinkov odstúpenia od zmluvy, a to aj v prípade, ak zmluvnou stranou zmluvy o úvere je spotrebiteľ, sa výlučne spravuje ustanoveniami Obch. zák., konkrétne ust. § 349 a nasl.. Navyiac aj zmluvné dojednania medzi účastníkmi, o ktorých bol riadne žalovaný upovedomený, upravujú, že okamihom odstúpenia od zmluvy sa zmluva o úvere zrušuje ex nunc, t. j. až okamihom doručenia odstúpenia od zmluvy. Odstúpením od zmluvy zo strany žalobcu tak nedošlo k zrušeniu zmluvy o poskytnutí spotrebiteľského úveru od počiatku, ale až odo dňa účinnosti odstúpenia od zmluvy, ku ktorému vyčíslil žalobca jeho celkovú výšku dlhu. Žalobca v tomto smere odkazuje na aplikáciu čl. V. bod 4 Obchodných podmienok. Žalobca nesúhlasí ani s vyhodnotením neprijateľnosti tých článkov zmluvy, na ktoré poukázal v dôvodoch rozhodnutia súdu prvého stupňa, týkajúcich sa nákladov a platieb, ktoré má znášať dlžník. Nestotožňuje sa ani s názorom súdu prvého stupňa o neurčitosti čl. V. bod 2 Obchodných podmienok týkajúcich sa príslušenstva. Ustanovenie § 48 Obč. zák. je dispozitívnym ustanovením a aj toto umožňuje dohodou zmluvných strán upraviť okamih zrušenia zmluvy inak, než to stanovuje zákon. Ak by žalovaný bol plnil svoje právne povinnosti, tak ako sa k nim zaviazal v zmluve o spotrebiteľskom úvere a riadne splácal mesačné splátky úveru, po zaplatení všetkých by tak bol zaplatil žalobcovi ku 15.10.2010 sumu 2.859,48 eur. Po odstúpení od zmluvy žalobca uplatňoval proti žalovanému len istinu zvyšných mesačných splátok, tak ako to v podrobnej špecifikácii žalovanej sumy žalobca súdu predložil. Žalovaný pred odstúpením od zmluvy zaplatil 1.947,60 eur. Ku dňu účinnosti odstúpenia od zmluvy žalobca dlh žalovaného vyčíslil na 1.115,23 eur. Po započítaní úhrad žalovaného do odstúpenia od zmluvy by tak žalovaný celkom zaplatil žalobcovi 3.062,83 eur. Za takéhoto stavu sa nemožno stotožniť so súdom prvého stupňa, že odstúpením od zmluvy sa postavenie žalovaného ako spotrebiteľa zhoršilo. Jednotlivé poplatky uplatňované v konaní boli naúčtované najneskôr do dňa odstúpenia od zmluvy, t. j. do 3.12.2009. Pred

nadobudnutím právoplatnosti rozhodnutia Krajského súdu v Prešove 3Co/3/2011 zo dňa 28.9.2011 uvádzané rozhodnutie nemá tak vplyv na nároky uplatňované v tomto konaní. Nesúhlasí ani so skutkovým záverom súdu prvého stupňa o tom, kedy sa žalovaný dostal do omeškania, a od ktorého dátumu má žalobca nárok na úroky z omeškania. Žalobca doručoval žalovanému odstúpenie od zmluvy a zásielka sa mu vrátila dňa 12.4.2010 s poznámkou „zásielka neprevzatá v odbernej lehote“. Za deň doručenia odstúpenia od zmluvy sa tak považuje deň 12.4.2010. Po márnom uplynutí piatich dní určených na plnenie dlhu sa dlh stal splatným a žalobcovi vznikol aj nárok na úroky z omeškania počnúc dňom 19.4.2010. Žalobcov nárok uplatňovaný v konaní je v celom rozsahu dôvodný, a preto žalobca žiada v napadnutej časti rozsudok súdu prvého stupňa zmeniť a priznať žalobcovi 1.115,23 eur s 9% ročným úrokom z omeškania zo sumy 1.009,39 eur od 13.4.2010 do zaplatenia. Zároveň žiada zaviazat žalovaného aj k náhrade trov konania.

Žalovaný sa k podanému odvolaniu nevyjadril.

Odvolačný súd pred prejednaním podaného odvolania najskôr uznesením 14Co/25/2013 - 187 zo 4. júla 2013 pripustil, aby do konania na miesto doterajšieho žalobcu ESSOX SK s.r.o., IČO: 35 978 881 vstúpila spoločnosť Intrum Justitia Debt Finance AG, so sídlom Alpenstrasse 2, 6300 Zug, Švajčiarsko, IČO: CHE-100.023.266, právne zastúpená JUDr. Jánom Šoltésom, advokátom, Karadžičova 8, 821 08 Bratislava. Rozhodol tak na návrh pôvodného i súčasného žalobcu. Uznesenie sa stalo právoplatným 29.7.2013.

Následne na prejednanie podaného odvolania nariadil pojednávanie na deň 26.9.2013. Žalobca ani žalovaný sa tohto pojednávania nezúčastnili, hoci naň boli riadne predvolaní. Neúčast' ospravedlnili a súhlasili s prejednaním veci v ich neprítomnosti. Odvolačný súd preto podľa § 211 ods. 2, § 101 ods. 2 O.s.p. prejednal vec v neprítomnosti účastníkov. Na pojednávaní okrem iného zopakoval dokazovanie prečítaním úverovej zmluvy a „obchodných podmienok na poskytnutie úveru“ (§ 213 ods. 3 O.s.p.).

Odvolačný súd preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 212 ods.1,3 O.s.p.. V prvom rade treba zdôrazniť, že predmetom preskúmania napadnutého rozsudku nebol výrok, ktorým bolo žalobe vyhovené, pretože tento podľa obsahu podaného odvolania nebol odvolaním napadnutý a nadobudol právoplatnosť (§ 159 ods.1, 2, § 206 ods. 2 O.s.p.). Pre prieskum zostávajúcej časti t.j. vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a v súvisiacom výroku o trovách konania, boli relevantné uplatnené odvolacie dôvody, ktorý bol odvolačný súd viazaný a nad ich rámec nebol oprávnený ani povinný rozhodnutie súdu prvého stupňa preskúmať. Aj na základe výsledkov zopakovaného dokazovania na odvolacom pojednávaní odvolačný súd zistil, že uplatnené odvolacie dôvody nie sú spôsobilé privodiť zmenu či zrušenie odvolaním napadnutej časti rozsudku.

Zmluva, od ktorej žalobca odvádza uplatnené nároky bola uzavretá dňa 22.10.2007. Aj odvolačný súd sa stotožňuje so súdom prvého stupňa, že ide o zmluvu spotrebiteľskú. Správne súd prvého stupňa poukázal na aplikáciu ust. § 52 ods.1 Obč. zák. v znení účinnom do 31.12.2007, ale najmä na ust. § 3 ods. 3 zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa. Okrem toho treba v nadväznosti na uplatnené odvolacie dôvody uviesť to, že predmetná zmluva je skutočne podľa svojho obsahu aj úverovou zmluvou upravenou v ust. § 497 a nasl. Obch. zák., ktorá sa v súlade s ust. § 261 ods. 3 písm. d) Obch. zák. spravuje Obchodným zákonníkom bez ohľadu na povahu účastníkov záväzkového vzťahu. Pokiaľ je však účastníkom takejto úverovej zmluvy osoba spĺňajúca podmienky pre označenie spotrebiteľa, musí byť takýto záväzkový vzťah posudzovaný v prvom rade podľa zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, ktorý bol účinný v čase uzavretia predmetnej zmluvy (až do účinnosti zák.č.129/2010 Z.z. - do 11.6.2010). Tento zákon je lex specialis vo vzťahu ku Obchodnému zákonníku. Obchodný zákonník sa preto aplikuje len na tie práva a povinnosti zmluvných strán, ktoré nie sú osobitne upravené Zákonom o spotrebiteľských úveroch. Použitie Občianskeho zákonníka v období od 1.7.2007 do 31.7.2007 bolo prípustným a opodstatneným nielen podľa § 1 ods.2 Obch. zák., ale aj s odkazom na ustanovenia zák. č. 250/2007 Z.z., ktoré v dôvodoch svojho rozhodnutia citoval súd prvého stupňa. Preto aj úverová zmluva z 22.10.2007 podlieha režimu spotrebiteľskej ochrany nielen podľa zák. č. 250/2007 Z.z., ale aj podľa príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka. Opodstatnene sa preto súd prvého stupňa venoval aj

posudzovaniu neprijateľnosti zmluvných podmienok so zdôraznením toho, že dodávateľ finančnej služby (oproti neznalému spotrebiteľovi) s odbornou starostlivosťou mal a musel vedieť, že nemá používať neprijateľné podmienky a poznať aj dôsledky ich používania.

V tomto smere súd prvého stupňa vykonal dokazovanie v potrebnom rozsahu, na základe ktorého správne zistil skutkový stav. Skutkové zistenia súdu prvého stupňa zodpovedajú vykonanému dokazovaniu. Na týchto správnych skutkových zisteniach sa nič nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania. Navyiac zo zopakovaného dokazovania odvolacím súdom, predovšetkým z obsahu písomného textu zmluvy i z OP, vyplynulo to, že v zmluve absentuje údaj o ročnej úrokovej sadzbe poskytnutého úveru. Obsah OP odkazuje na „Sadzobník“, ktorý nie je súčasťou spisu, a preto sa nedá ani overiť splnenie podmienky písomnej formy aj tejto „súčasti úverovej zmluvy?“ (či je podpísaná). Navyiac oprávnenie veriteľa jednostranne meniť úrokovú sadzbu (čl. I. 6 OP - čl. 18 - 20 spisu) sa dôvodne javí byť dojednaním nielenže nedostatočne určitým, ale aj zakladajúcim výrazný nepomer v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa a teda neprijateľnou zmluvnou podmienkou (§53 ods.1, 4 Obč. zák. v znení do 31.12.2007). Ak zmluva z 22.10.2007 neobsahovala určité dojednanie ročnej úrokovej sadzby (§ 4 ods.1 písm. h/ zák. č. 258/2001 Z.z.) je to spojené s následkami podľa § 4 ods. 3 zák. č. 258/2001 Z.z. (úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov).

Zmluvné podmienky koncipované v rámci štandardnej typovej zmluvy nezaväzujú spotrebiteľa, pokiaľ sú nevýhodnejšie oproti právnej úprave podľa Občianskeho zákonníka. Ide o jednostrannú kogentnosť ustanovení Občianskeho zákonníka v záujme vyššej ochrany spotrebiteľa pri štandardných typových zmluvách. Toto treba mať na zreteli aj v súvislosti so súdom prvého stupňa posudzovanými dohodnutými účinkami od zmluvy. Odvolací súd nespochybňuje to, že aj v spotrebiteľskej zmluve sa môžu podľa ust. 48 ods. 2 Obč. zák. dohodnúť účinky odstúpenia od zmluvy aj inak ako ex tunc. Je však vecou každého individuálneho prípadu posúdiť, či takéto dojednanie nie je neprijateľnou podmienkou. Nemožno prehliadnuť, že bol to práve žalobca, ako dodávateľ, ktorý naformuloval predmetnú zmluvu (štandardnú formulárovú zmluvu) a dobrovoľne sa rozhodol využiť ustanovenie o odstúpení od zmluvy, keď existujú iné inštitúty súkromného práva, ktoré zmluvu komplexne nerušia s účinkami od momentu jej uzavretia (výpoveď). Akékoľvek rozšírenie záväzkov spotrebiteľa (spojené s účinkami odstúpenia od zmluvy podľa dohody v predmetnej veci), vrátane plnenia zmluvnej pokuty, neprimeraných (či určite nedohodnutých) úrokov z poskytnutého úveru a ďalšie sankcie (poplatok za odstúpenie od zmluvy) dokonca províziu inej spoločnosti, popri vzájomnej reštitučnej povinnosti po zániku zmluvy postavenie spotrebiteľa výrazne zhoršuje.

Pokiaľ sa týka ďalších odvolacích námietok, tieto považuje odvolací súd za nedôvodné. Neobstojí tvrdenie odvolateľa, že sa mu nevráti to, čo žalovanému poskytol. Súd prvého stupňa mu (teraz už právoplatne) priznal časť poskytnutého plnenia s tým, že zvyšná časť už bola žalobcovi zaplatená a priznal mu aj zákonný úrok z omeškania. Žalobcovi v zmysle vyššie uvedených záverov vzniklo iba právo na zaplatenie toho, čo žalovanému poskytol, t.j. výšku úveru (bez úrokov a bez poplatkov) po odpočítaní plnenia vykonaného žalovaným a v súvislosti s omeškaním zákonný úrok podľa § 517 ods. 2 Obč. zákonníka v spojení s nariadením vlády SR č. 87/1995 Z.z..

V tomto smere súd prvého stupňa postupoval správne, keď v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Správne je aj jeho rozhodnutie o trovách, preto odvolací súd postupom podľa § 219 ods. I O.s.p. potvrdil rozsudok súdu prvého v jeho napadnutej časti, (zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti) a v súvisiacom výroku o trovách konania ako vecne správny. Nič na tom nemení ani to, že medzičasom bol uznesením NS SR 4Cdo/51/2012 z 26.6.2013 zrušený rozsudok Krajského súdu v Prešove 3Co/3/2011 z 28.9.2011, na ktorý súd prvého stupňa poukazuje pri aplikácii ust. § 53a Obč. zák.. Aj bez aplikácie tohto ustanovenia sú však závery o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti (podľa vyššie uvedených dôvodov) správne.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. I O.s.p. v spojení s § 142 ods. I O.s.p. Žalobca nebol v odvolacom konaní úspešným účastníkom, preto nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania a žalovanému preukázateľne trovy konania nevznikli.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.